

Kuka minä haluan olla

Waltari-sitaatti 100-vuotisjuhlan kunniaksi:

Mutta keskellä sydämeni autiutta muistutti taas vuosien jälkeen leppymätön tuomari sisimmässäni olemassaolostaan kysyen: ”Kuka olet, Mikael El Hakim, mitä tahdot ja mihin oikeastaan pyrit elämässä.”

Waltari Mika, Mikael Hakim, WSOY 2002, s. 658.

Ajattelin, että mitä hyötyä minulla oli täydestä kukkarosta, viinistä, ja kaikesta maallisesta hyvästä, kun en edes tiennyt, mikä ja mitä itse olin ja mihin pyrin ja mitä tahdoin enää elämästäni.

Waltari Mika, Mikael Karvajalka

Kauhistu in entistä enemmän, tuijottelin pimeään ympärilläni ja kysyin hiessä kylpien: ”Kuka olet, sinä toinen Mikael, joka puhut minussa, ja kumpi on todellisempi Mikael, sinäkö, joka syytät, vai minä, joka hengitän ja elän ja kaikesta tuskittelustani huolimatta salaa nautin jokaisesta hengenvedosta ja siitäkin nautin, että hiki poreilee ihoni huokosista todistaen yhä eläväni.”

Waltari Mika, Mikael Hakim, WSOY 2002, s. 53.

Kuka minä haluan olla

Näiden kysymysten kanssa ihmiset yleensä tulevat Majataloon. Tavataan kerran, pari tai pidempään säännöllisesti. Käydään ryhmässä kerran, pari tai vuoden verran ja sen jälkeen vuosipäivityksessä. Tullaan tänne asumaan pari kuukaudeksi tai vuodeksi, pari kuukautta ja kysytään kuka haluan olla huomenna.

Syksyn haikean pimeyden hiljentämänä muistelen joitakin läpikulkumatkalaisia.

Täällä kesän asunut kuvanveistäjä teki vuosia alaraajoja paitsi olleille ihmishahmoille jalat ja päätti kävellä omaan elämäänsä hankkimalla itselleen asunnon ja työpaikan Helsingistä.

”Kaveriporukassa” sieluunsa kuhmuja ja luottamusvammoja saanut nuori mies keräsi täällä vuoden verran voimiaan ja lähti opiskelemaan psykologiaa. Vertaisten kanssa oleminen ja eläminen tuntuu kuulemma taas ihan mahdolliselta.

Minua nuorempi vanha mies tuli tänne tekemään viimeiset työnsä käsillään. Kun voimat loppuivat meillä oli vaikeuksia taivutella häntä syömään. Vanhemmat olivat opettaneet että ”jos ei työtä tee ei syömänkään pidä”. Pitkälle edennyt syöpä hoidettiin kuukausikaupalla tulehdus- ja kipulääkkeillä. Lohduton totuus valkeni vasta kolmenkymmenen lääkärikäynnin jälkeen. Minä epäilen että paremmassa asemassa olevalle miehelle oikea diagnoosi olisi tehty paljon aiemmin. Nyt hän odottaa pääsyä syntymäseudulle, jotta ehtisi vielä kerran jutella vanhojen kavereiden kanssa. Vaikka emme yleensä ota ketään tänne katkolle, suostuimme siihen miehen kanssa jota oli vuoden verran lääkitty kipujen takia vahvoilla opiaateilla ja sen jälkeen toisen vuoden lääkärin säätelemällä Metadonilla. Pystyäkseen kunnialla taistelemaan lapsensa huoltajuudesta hän tuli tänne potemaan kylmää kalkkunaa. Pahimmat vieroitusoireet kestivät pari viikkoa. Nyt hän on valmis käymään oikeutta lapsensa puolesta. Jännittelemme pääseekö hän harjoittelemaan isyyttään Majatalon väen tuella.

Nuori nainen, joka suunnitteli hoitaa keittiötämme talven, saikin harjoittelupaikan mielenterveyskuntoutujien keskuksessa. Pari muutakin kesätiimimme ihmistä on löytänyt seuraavan askeleensa toiselta paikkakunnalta.

Eli nyt tänne taas mahtuu vaikka vähän pidemmäksikin aikaa.

Monet vieraistamme kykenevät maksamaan. Toisilla ei ole siihen varaa. Kolmannet jotain siltä väliltä. Neljännet haluavat lahjoituksillaan ja talkootyöllään varmistaa että Majatalossa löytyy tilaa melkein kenelle tahansa. Nöyrin Kiitos. Tarvitsemme teitä edelleen.

Talon väen kuulumisia

Vuoden emäntänä ollut Helena sai kotikonnuiltaan työpaikan ja asunnon, josta ei voinut kieltäytyä. Kiitos siitä vuodesta. Jätit henkesi lempeyttä keittiöön.

[Jason](#) on tullut kuukauden pituiselta Afganistanin keikalta ja on nyt Amerikassa. Hän on innoissaan uudesta harppukitarastaan, joista kuulet soittonäytteen hänen kotisivuiltaan. [Lissu](#) oli Mosambikissa opettamassa musiikinopettajia. [Elisa](#) on saanut viimeisestä levystään hienot arvostelut Hesarissa ja lukuisissa paikallislehdissä. [Ville](#) on kiertänyt Suomea irkkumuusikkojen isäntänä ja [jammailee](#) säännöllisesti Hotelli Tornin O'Malleyssä.

[Raili](#) ahkeroi kunnan sosiaalitoimikunnan puheenjohtajana ja muissakin luottamustehtävissä. Nyt hän pyrkii nollabudjetilla uuden Salon valtuustoon, johon Kiikalan kuntakin vuodenvaihteessa liitetään.

Minä olen viime viikon rakentanut uutta lämmitettävää talviloosia terassillemme ja kuunnellut samalla oopperamusiikkia täydellä volyyymilla. Niin ei voi kesällä tehdä ilman että joku tulee siitä naputtamaan. Tällä viikolla käytiin haastattelemassa [Suomen World Visionin](#) 25-vuotisjuhlanumeron, koska olin noin kolmekymppisenä pojankloppina perustamassa Suomen toimistoa.

Paljon tärkeämmältä tuntui kuitenkin muutamaa päivää aiemmin tehty haastattelu. 11 -vuotias Ananiia tytär tuli muistiinpanovehkeiden kanssa kysymään minulta kaikenlaista lapsuudestani ja elämäntyöstäni. Puolentoista tunnin jälkeen hän kertoi että tämä oli vasta haastattelun ensimmäinen osa. Ihmeissäni kysyin lopuksi mikä suo minulle tällaisen kunnian. *"Kouluissa annettiin tehtäväksi tehdä juttu jostakin elämämme sankarista."* Tuntui että seuraavaan vuoteen minä en sitten muuta positiivista palautetta tarvitsekaan. Myöhemmin hän vähän vaivautuneena kertoi, että jos Mooses kissamme olisi vielä elossa, hän olisi tehnyt jutun siitä. Nyt siis tiedän kuuluvani tosi raskaan sarjan sankareiden joukkoon.

Idoleita nuorilla kyllä riittää, mutta sankarien rivistö on harvonevassa.

Niin monta tarinaa. Niin monta *kuka-minä-olen*-kysymystä. Kukin yrittää itsetutkiskelun, valintojensa ja ruokavalionsa kautta vastata tuohon ikuiseen kysymykseen.

Jonkun valtaan joutuminen

Puhutaan siitä kuinka Kauhajoen ampuja seurasi aikaisempia kouluampujia esikuvinaan. Ikään kuin mallin seuraaminen ja suorastaan kopiokoneena toimiminen olisi jotenkin poikkeuksellista. Ikään kuin me muut kulkisimme enemmän "omaa tietämme" ja eläisimme jotenkin itsellisempää elämää. Vain jotkut poikkeavat yksilöt lankeavat seuraamaan mallia. Niinkö?

Meneillään oleva pörssikriisin pitäisi tehdä kaikille selväksi että erilaiset intohimot, uskomukset, pyrkimykset, pelot ja halut ovat salamavauhtia tarttuvia tauteja. Valintoja tehdään tai ollaan tekemättä, koska joku muu tai useimmat muut tekivät samoin, eikä enemmistä koskaan voi olla väärässä. Luottamus ja epäluottamus markkinoihin leviää aaltojen lailla ympäri maailmaa. Kaikissa pörssissä mania ja depressio vaihtuu päivittäin naapurin fiilisten mukaan.

Jokainen seuraa jotakuta ja useimmat yrittävät olla halujensa mallia parempia. Siksi pahuus saa yhä pahempia muotoja. Kauhajoen ampuja pani edeltäjänsä paremmaksi eikä ole mitään syytä olettaa että kilpailu uhriluvuista tai draamapisteistä tulisi loppumaan tähän.

Myös hyvyyden ilmenemismuodot ihmiskunnan keskellä kehittyvät. Vai kehittyvätkö?

Eräästä tämän kesän miesryhmien jälleentapaamisesta muistelen eläkkeelle vetäytyntä huippukonsulttia, joka on tehnyt upean urakaaren jatkuvasti sielua polttavan perusvitutuksen antamalla energialla. Nyt hän kertoi elämänsä olevan täysin sekaisin ja mielensä tyystin järkyttynyt. Minä ajattelin että hänelle oli joku lääkäri lukenut madonluvut ja elinaikaa olevan jäljellä korkeintaan pari kuukautta. Mutta hän kertoikin kohdanneensa rakkauden ja mielti kuumeisesti että pitäisikö hänen vielä elämänsä loppusuoralla *"antautua rakkauden valtaan."*

En kerro enempää, mutta jäin miettimään tuota ilmaisua *rakkauden valtaan* antautumisesta.

Kauhajoen murhenäytelmän yhteydessä on puhuttu nuoresta miehestä joka on *"joutunut pahuuden*

valtaan.” Voiko rakkaudenkin valtaan joutua samalla tavalla kuin vihan, kaunan ja katkeran murhanhimon valtaan? Enpä usko. Rakkaus ei ota ketään valtaansa. Sellainen ei kuulu rakkauden olemukseen. Rakkaus on kuiskaava kutsumus, jolle on useimmiten varsin helppo sanoa ei. Koston himo ei lupia kysele. Sen valtaan voi joutua kuka tahansa tarpeeksi tyhjä sydän ja yhteisöllisyyden ulkopuolelle hylätty ihminen. Jos ei voiman tuntua löydy rakastettuna olemisesta, se voi löytyä pelättynä olemisesta. Tappaminen arkipäiväisen ja viihteellistetyn ulosäänestämisen äärimmilleen viety muoto.

Ihmisten välinen yhteisöllisyys, jota nyt niin kovasti on peräänkuulutettu perustuu melkein aina poissulkevuuteen. Ihmisten välinen yhteishenki tarvitsee melkein aina niitä, jotka jätetään sen ulkopuolelle. Ihminen ei ole vielä keksinyt tapaa rakentaa yhteisöllisyyttä, joka ei tarvitse uhria, eikä kasva kenenkään kustannuksella. Jos joskus syntyy yhteisöllisyyttä, joka ei tarvitse itseään huonompia tai minkäänlaisia vihollisia, siinä on Jumalan valtakunnan siemen.

Pelon paniikin ja jopa pahuuden valtaan voi joutua, jos ei vartioi sieluaan. Rakkauden valtaan ei joudu. Sille antaudutaan, kun sen kutsun kuuluu. Tahtomattaan tai valitusti jokainen meistä on jonkun vallassa tai jollekin antautunut. Kun tarkkaan itseään tutkii, jokainen löytää itsensä jonkun tai jonkin seuraajana. Kukaan meistä ei elä täysin itse luotua elämää, eikä kulje vailla esimerkkiä valittua suuntaa.

Tätä kirjoittaessa soitin mainitsemalleni eläkeläiselle pyytääkseni lupaa tuon pienen kesämuiston kirjoittamiseen. Hän kertoi että on vaikeuksista huolimatta päättänyt edelleen ottaa vastaan kohtaamaansa rakkautta ja vastata siihen, sillä rakkaudella mitä se hänessä herättää. Ei hän ole alkupelästyksestä huolimatta joutunut rakkauden valtaan, vaikka onkin antanut rakkaudelle koko ajan enemmän valtaa. Niin paljon energiaa antaneen perusvitutuksen valta alkaa kuitenkin hellittää.

Yksi tämän kesän itselleni tärkeimmistä juhlista oli ensimmäisen lapsenlapseni siunaus- ja nimenantotilaisuus, jota [Paul](#) ja Sanna olivat pyytäneet minua toimittamaan. Pari yötä sitten näin unta että kun Weeti Kaspianin heittää ilmaan, hän oppii lentämään. Ensi viikonloppuna kokeillaan onnistuuko se.

”Ei kukaan ihminen voi kaiken aikaa olla kokonaan sitä mitä tahtoisi olla. Silloin hän ei olisi ihminen vaan jumala.”

Waltari Mika, Ihmiskunnan viholliset 1, WSOY 1964